



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: J. P.
bytem X
zastoupený Mgr. Danielelem Sekaninou,
advokátem se sídlem Orlí 483/1, 602 00 Brno

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 29. 10. 2018, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 29.10.2018, č. j. X, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 18 694,5 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Danielu Sekaninovi, advokáta se sídlem Orlí 483/1, 602 00 Brno.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včasně podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“), domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“ nebo „rozhodnutí o námitkách“), jímž byly zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 2017, č. j. X (dále též „prvostupňové rozhodnutí“ nebo „rozhodnutí o přiznání starobního důchodu“),

kterým žalovaná přiznala žalobci podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZDP“), od 1. 12. 2016 starobní důchod ve výši 14 163,- Kč měsíčně.

II. Žaloba

2. Žalobce především namítal, že žalovaná při stanovení výše starobního důchodu nezohlednila jeho příjmy z umělecké činnosti v období let 1988, 1989 a 1990. Závěr žalované, že potvrzení organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců (dále též „spolupůsobící organizace“) o výši příjmu je při zjišťování výše hrubého výdělku dle tehdejší právní úpravy nezbytné a nemůže být nahrazeno potvrzením orgánu daňové správy, není správný.
3. Žalobce dále uvedl, že účast na důchodovém zabezpečení umělců žalobci vznikla na základě rozhodnutí Národního výboru města Brna, odboru sociálních věcí, ze dne 23. 9. 1988. Žalobce své příjmy z umělecké činnosti za roky 1988, 1989 a 1990 prokázal a doložil potvrzením Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 ze dne 25. 5. 2018 (dále též „potvrzení FÚ HMP“). Nadto žalobce k žalobě doložil potvrzení Nadace Český literární fond ze dne 27. 5. 2018 (dále též „potvrzení Nadace ČLF“), ze které výše příjmů v období let 1986-1990 rovněž vyplývá. Nadace Český literární fond je součástí seznamu spolupůsobících organizací vydaného Městskou správou sociálního zabezpečení Brno. Z daného seznamu rovněž vyplývá, že příjmy z umělecké činnosti je možné doložit i potvrzením příjmu vystaveným Finančním úřadem pro Prahu 1.
4. Žalobce v žalobě následně shrnul právní úpravu důchodového pojištění platnou v období let 1988-1990 a s odkazem na judikaturu argumentoval, proč žalovaná příjmy z umělecké činnosti za roky 1988-1990 měla zohlednit.
5. Žalobce dále namítal, že pokud žalovaná měla za to, že předložená potvrzení o výši příjmu nejsou dostačující, měla jej vyzvat k dalšímu doplnění. Za dostatečné zjištění skutkového stavu věci je zodpovědná žalovaná. Žalovaná byla povinna dát žalobci možnost vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí, což neučinila. Žalovaná na podání učiněná žalobcem nijak nereagovala, jedinou reakcí bylo (navíc opožděné) vydání napadeného rozhodnutí. Žalobce žalované již při podání žádosti o starobní důchod předložil vlastní podklady a záznamy o své dosavadní činnosti, žalovaná si z této dokumentace vybrala několik dokumentů s tím, že nic dalšího není potřeba.
6. Žalobce vyvinul maximální úsilí, aby prokázal své příjmy v předmětných letech. Žalovaná ale formalisticky požadovala vyjádření spolupůsobící organizace za situace, kdy není v moci žalobce takové vyjádření z objektivních příčin zajistit (spolupůsobící organizace zanikly a jejich nástupci, pokud existují, potřebnými podklady zřejmě nedisponují). Dodaná potvrzení, tj. potvrzení správce daně a potvrzení Nadace Český literární fond, a dodané podklady, jakož i podklady, které měla a má žalovaná k dispozici, jsou dostatečné pro stanovení správné výše starobního důchodu.
7. Žalobce k žalobě mimo jiné doložil potvrzení FÚ HMP, potvrzení příjmů od Nadace Český literární fond ze dne 27. 5. 2018, přihlášku k důchodovému zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988 a rozhodnutí Národního výboru města Brna, odboru sociálních věcí, o vzniku sociálního zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988 a dokument označený jako

Umělci před 1. 5. 1990 - seznam spolupůsobících organizací ze dne 24. 10. 2003, ve znění opravy ze dne 11. 7. 2017.

8. Žalobce proto navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

9. Žalovaná ve svém vyjádření především uvedla, že se aktivně a systematicky, jak vyplývá z obsahu dávkového spisu, podílela na dohledávání důkazů k prověření účastníkem tvrzených informací. Své závěry o zákonnosti a správnosti prvostupňového rozhodnutí řádně a srozumitelně zdůvodnila a plně odkázala na napadené rozhodnutí.
10. Žalovaná zdůraznila, že paušálně nevyloučila validitu jiných důkazů, než je potvrzení spolupůsobící organizace a ani nelpěla na výlučnosti akceptování důkazů pouze od jediné spolupůsobící organizace při sociálním zabezpečení umělců. Je nicméně nezbytné, aby ze získaných důkazů vyplývaly všechny rozhodné skutečnosti a informace, které si nebudou protirečít. Samotným žalobcem předložené listiny tuto podmínku nesplňovaly a ani šetření provedené žalovanou, které v zájmu žalobce provedla, se jeho tvrzení nepodařilo prokázat. Nedošlo totiž ke kumulativnímu souběhu a) dokládanych výdělků, resp. nákladů, b) úřadu, který je schopen s ohledem na předmět své činnosti poskytnout doklady v potřebné vypovídací hodnotě a c) časových intervalů. Žalovanou nelze činit zodpovědnou za to, že důkazy předložené žalobcem si protirečily a nepodařilo se získat, při přihlédnutí k iniciativě vynaložené žalovanou, žádné další, které by rozpor odstranily. Pokud správní orgán účastníkovi řízení nevyhoví či mu nevyhoví zcela, ještě to neznamená, že nebyla naplněna zásada materiální pravdy. Judikaturu, na kterou žalobce v žalobě odkazuje, nelze vztáhnout na zde řešený případ.
11. Žalovaná dále uvedla, že v řízení o důchodových otázkách nejsou relevantní ustanovení zákona č. 500/2004 Sb. správní řád (dále jen „správní řád“), týkající se vyrozumění účastníka řízení za účelem seznámení se s podklady pro rozhodnutí. Účastník mohl např. využít svého práva nahlédnout do spisu, o čemž ho mohl informovat a poučit i jeho advokát.
12. Žalovaná popřela, že by si vybírala podklady pro rozhodnutí o nároku žalobce. Účastník řízení má právo předložit jakékoli podklady na podporu svých tvrzení.
13. Žalovaná proto navrhla, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Repliká žalobce

14. Žalobce trval na tom, že své příjmy z umělecké činnosti může doložit i jiným způsobem než jen potvrzením od spolupůsobící organizace. Tvrzení žalované, že paušálně nevyloučila validitu jiných důkazů než spolupůsobící organizace, ale že je nezbytné, aby ze získaných důkazů vyplývaly všechny rozhodné skutečnosti a informace, které si nebudou protirečít, označil žalobce s poukazem na napadené rozhodnutí za nepravdivé a účelové. Judikaturu, kterou uvedl v žalobě, považoval pro zde řešený případ za relevantní. Žalobce dále trval na tom, že si od něj žalovaná při podání žádosti o starobní důchod vybrala pouze několik dokumentů, což může doložit svou výpovědí.

15. Žalobce označil za nesporné, že v letech 1988 až 1990 byl účasten na důchodovém pojištění, a to také z titulu umělecké činnosti. Finanční úřad pro hlavní město Prahu, Územní pracoviště pro Prahu 1, jehož potvrzení předložil, převzal evidenci Ochranné organizace autorské, u které se scházely všechny honoráře žalobce ze všech tehdejších institucí, pro které vykonával uměleckou činnost v rámci celého Československa. Na Nadaci Český literární fond se obrátil až poté, co se mu nepodařilo získat potvrzení od TIC BRNO, příspěvkové organizace (dále též „TIC Brno“), u kterého se jeho složky ztratily.
16. Žalobce v podání ze dne 25. 7. 2018, kterým doplnit své námítky proti prvostupňovému rozhodnutí, zároveň požádal o změnu data přiznání starobního důchodu. O této žádosti do dne podání repliky neobdržel žádné rozhodnutí.

V. Vyjádření žalované k replice žalobce

17. Žalovaná uvedla, že ve smyslu zásady *vigilantibus iura skripta sunt* (práva náleží bdělým) u správních řízení zahájených na žádost, což je i případ žalobce, platí, že to je a) primárně účastník řízení, na kterém leží důkazní břemeno při dokládání tvrzených skutečností, b) žalovaná může přiznat dávku důchodového pojištění pouze v případech, kdy jsou rozhodné skutečnosti bez pochybností prokázány a současně způsobem, který neumožňuje jiný výklad těchto rozhodných skutečností. S ohledem na vyhledávací iniciativu žalované v předmětné věci nelze akceptovat závěr, že by žalovaná postupovala v rozporu s oprávněnými zájmy žalobce.
18. Pokud jde o tvrzení žalobce, že si od něj žalovaná při podání žádosti o starobní důchod vybrala pouze několik dokumentů, nezbyvá než trvat na tom, aby žalobce tato svá tvrzení prokázal. Ve věci žádosti o změnu data přiznání starobního důchodu žalovaná uvedla, že důvodem proč dosud nebyla žádost vyřízená je skutečnost, že dávkový spis se nachází u krajského soudu a bez něj nemůže být o žádosti rozhodnuto.

VI. Průběh ústního jednání

19. Žalobce při jednání především odkázal na žalobu a repliku. Zdůraznil, že nebyl uznán jeho umělecký výdělek z let 1988-1990, přičemž on tento výdělek doložil zcela dostatečně i potvrzením autorské organizace. Žalovaná přitom není oprávněna požadovat a vycházet jen z potvrzení TIC Brno, neboť žalobce nemůže jít k tíží, že se jeho spis ztratil.
20. Žalovaná především odkázala na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Dále se vyjádřila ke způsobu výpočtu důchodu i tomu, proč je prvním rokem rok 1986. Rovněž zmínila, že žalobce může dodatečně doložit doklady a budou-li mít vliv na změnu výše důchodu, pak jej lze doplatit až 5 let zpětně.
21. Soud provedl dokazování: a) Potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 o příjmu z literární a umělecké činnosti ze dne 28. 5. 2018, b) Potvrzení Nadace Český literární fond ze dne 27. 5. 2018, c) Přihláška k zabezpečení v nemoci, zabezpečení matky a dítěte a důchodovém zabezpečení, hlášení o změně ve výši ročního příjmu ze dne 23. 9. 1988, d) Rozhodnutí o vzniku sociálního zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988, e) Umělci před 1. 5. 1990 - seznam spolupůsobících organizací ze dne 24. 10. 2003, ve znění opravy ze dne 11. 7. 2017), f)

Přípis žalobce na Obvodní finanční správu ze dne 19. 1. 1988, g) Přípis žalobce na Obvodní finanční správu ze dne 23. 1. 1998, h) Vyúčtování daně z příjmu Ochranné organizace autorské při Českém fondu výtvarného umění za rok 1987, ch) Vyúčtování daně z příjmu Ochranné organizace autorské při Českém fondu výtvarného umění za rok 1989, i) Vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců – potvrzení o výši příjmu umělce za rok 1986 a j) Vyúčtování daně z příjmu Ochranné organizace autorské při Českém fondu výtvarného umění za rok 1989.

22. Žalobce k provedenímu dokazování především uvedl, že jednotlivá vyúčtování daně se shodují s doklady, které byly předloženy v rámci námitkového řízení. Žalovaná k provedenímu dokazování především uvedla, že jednotlivé důkazy byly hodnoceny v rámci řízení o přiznání důchodu.

VII. Posouzení věci krajským soudem

23. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
24. Napadené rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s. ř. s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
25. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba je **důvodná**. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.
26. Ze spisové dokumentace žalované vyplývá, že žalobce podal žádost o přiznání starobního důchodu dne 7. 3. 2017. Dne 3. 5. 2017 bylo žalovanou vyhotoveno stanovisko k ověření umělecké činnosti žalobce. Ve stanovisku se uvádí, že žalobce doložil potvrzení finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 o příjmu z literární a umělecké činnosti ze dne 31. 1. 2017 na období od roku 1986 do 1992, které bylo opatřeno razítkem Nadace ČHF (*pozn. krajského soudu: zřejmě se jedná o překlep a správně má být Nadace ČLF [Nadace Český literární fond]*). Ve stanovisku se dále uvádí, že nikde není uvedeno, že by žalobci někdy vznikla účast na pojištění u této spolupůsobící organizace. TIC Brno vydalo potvrzení pro účely důchodového pojištění žalobce dne 11. 5. 2017 a uvedlo v něm, že žalobce byl veden jako umělec ve svobodném povolání ode dne 1. 7. 1979 a jeho celkový příjem za rok 1986 činil 2 400 Kč. Na potvrzení je dále u částky 2 400 Kč rukou dopsáno - 20 %, 480 Kč a výsledná částka 1 920 Kč. TIC Brno poté vydalo dne 18. 7. 2018 další potvrzení pro účely důchodového pojištění žalobce, podle kterého hrubý příjem žalobce podrobený dani, snížený o skutečné režijní náklady za rok 1987 činil 50 403 Kč. Dodatek ke stanovisku žalované ze dne 3. 5. 2017 datovaný 10. 8. 2017 následně uvádí, že bylo zjištěno, že žalobce vykonával uměleckou činnost od 1. 7. 1979 do 31. 12. 1988. Z dokladu o výpočtu starobního důchodu ze dne 15. 8. 2017 vyplývá, že příjmy z umělecké činnosti byly žalobci započítány pouze za roky 1986 (ve výši

- 1 920 Kč) a 1987 (ve výši 50 403 Kč). Rozhodnutí o přiznání starobního důchodu bylo vydáno dne 23. 8. 2017 a žalobci jím byl přiznán starobní důchod od 1. 12. 2016.
27. Proti rozhodnutí o přiznání starobního důchodu žalobce následně podal blanketní námitky, které jsou datovány dnem 26. 9. 2017. Žalobce následně své námitky doplnil (datováno dnem 25. 7. 2018). V doplnění námitek mimo jiné brojil proti tomu, že za roky 1988, 1989 a 1990 byly zohledněny pouze jeho příjmy ze zaměstnání, ale nikoli už jeho příjmy z umělecké činnosti. K doplněným námitkám pak žalobce připojil potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územní pracoviště pro Prahu 1, přihlášku k důchodovému zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988 a rozhodnutí Národního výboru města Brna, odboru sociálních věcí, o vzniku sociálního zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988.
28. Z rozhodnutí Národního výboru města Brna, odboru sociálních věcí, ze dne 23. 9. 1988 vyplývá, že dnem 1. 1. 1988 vznikla žalobci účast na dobrovolném důchodovém zabezpečení umělců, neboť Krajské kulturní středisko v Brně přihlášku ze dne 9. 9. 1988 potvrdilo žalobcovu uměleckou činnost. Podle přihlášky k dobrovolnému důchodovému zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988 bylo oborem umělecké činnosti žalobce hudebník - housle, žalobce byl zaměstnán v Čs. rozhlasu Brno a jeho hrubý příjem podrobený dani, snížený o skutečné režijní náklady činil za rok 1987 celkem 50 403 Kč. Potvrzení FÚ HMP uvádí příjmy žalobce z umělecké a literární činnosti žalobce za roky 1986 až 1990. Podle potvrzení FÚ HMP činily tyto příjmy žalobce v roce 1986 konkrétně 76 247 Kč a výdaje 15 249 Kč (příjmy po odečtení výdajů pak tedy byly 60 998 Kč) a v roce 1987 konkrétně 64 620 Kč a výdaje 12 924 Kč (příjmy po odečtení výdajů pak tedy byly 51 696 Kč).
29. Žalovaná v rozhodnutí o námitkách námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Ve vztahu k nezohlednění příjmů žalobce z umělecké činnosti za kalendářní roky 1988 až 1990 žalovaná uvedla, že výši příjmů plynoucího z výkonu umělecké činnosti v dotčeném období sdělovala vždy příslušná spolupůsobící organizace, přičemž v případě žalobce se jedná o dnešní TIC Brno. Z potvrzení vydaných TIC Brno dne 11. 5. 2017 a 18. 7. 2018 nelze na základě archivních dokladů potvrdit výši příjmů žalobce v namítaných kalendářních rocích. Takto potvrdit výši příjmů žalobce bylo možné jen za kalendářní rok 1987. Žalovaná dále uvedla, že *„[p]otvrzení organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců o výši příjmu je při zjišťování výše hrubého výdělku dle tehdejších právních předpisů přitom nezbytné. Nemůže být nahrazeno potvrzením orgánu daňové správy, neboť nelze dospět k závěru, že příjmy a výdaje zúčtované daňovými orgány jsou za daný kalendářní rok totožné s hrubým výdělkem ve smyslu § 11 zákona č. 100/1988 Sb.“* Žalovaná dále upozornila na diskrepanci mezi příjmy z umělecké činnosti žalobce za rok 1987 vykázanými TIC Brno (50 403 Kč) a uvedenými v žalobcem předloženým potvrzením FÚ HMP (51 696 Kč).
30. Jádrem sporné otázky je posouzení, zda lze příjmy žalobce z umělecké činnosti za kalendářní roky 1988 až 1990 doložit a prokázat potvrzením vydaným finančním úřadem nebo potvrzením vydaným Nadací Český literární fond. Za tímto účelem je vhodné nejprve shrnout rámec právní úpravy dobrovolné účasti výkonných umělců na důchodovém pojištění v předmětných letech a také přechodná ustanovení příslušných právních předpisů.

31. Dle zákona č. 129/1975 Sb., účinného do 30. 9. 1988, rozhodovaly o dávkách důchodového zabezpečení, pokud nebylo stanoveno jinak, národní výbory (§ 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 4 odst. 1 zákona č. 129/1975 Sb.), jakožto orgány sociálního zabezpečení. Dle § 8 odst. 1 písm. a) bod 4 citovaného zákona rozhodoval o vzniku a zániku sociálního zabezpečení výkonných umělců okresní národní výbor. Výkonní umělci byli účastni důchodového zabezpečení na základě § 3 písm. f) zákona č. 121/1975 Sb. Jejich důchodové zabezpečení bylo upraveno blíže prováděcí vyhláškou č. 128/1975 Sb. v § 72 a následujících ustanoveních. V souladu s § 73 odst. 2 písm. a) této vyhlášky byli účastni dobrovolného důchodového zabezpečení umělci, kteří byli účastni důchodového zabezpečení a podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců vykonávají svou činnost jako povolání tvořící trvalý zdroj příjmů, avšak nikoli v pracovním poměru. Organizací spolupůsobící při provádění zabezpečení hudebníků byla dle § 84 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 128/1975 Sb. organizace oprávněná ke zprostředkování jejich činnosti. Podle § 74 odst. 2 vyhlášky č. 128/1975 Sb. dobrovolné zabezpečení umělce vzniklo v den, od něhož umělec byl účasten důchodového zabezpečení (nebo požíval některý z důchodů uvedených v odst. 1 písm. c) daného ustanovení) a podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců vykonával svou činnost jako povolání tvořící trvalý zdroj příjmů, avšak nikoli v pracovním poměru, a zanikalo dnem, kterým některou z těchto podmínek nesplňoval. Organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců měla za úkol sledovat činnost umělců a podávat vyjádření o tom, kteří umělci vykonávají svou činnost tak, že jsou účastni důchodového zabezpečení, o počátku a konci jejich činnosti pro vznik a zánik zabezpečení, o výši příjmu umělců (§ 84 odst. 2 vyhlášky č. 128/1975 Sb.). Přihlášky k zabezpečení a odhlášky se příslušnému národnímu výboru podávaly prostřednictvím této organizace (§ 84 odst. 3 vyhlášky č. 128/1975 Sb.). Povinnost organizací vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení byla stanovena § 111 zákona č. 121/1975 Sb., upřesněna § 151 prováděcí vyhlášky č. 128/1975 Sb., u výkonných umělců měl povinnost vést záznamy a podávat hlášení pro účely sociálního zabezpečení příslušný národní výbor jeho bydliště. Národní výbor byl povinen zaznamenávat údaje o okolnostech rozhodných pro nárok a dávky důchodového zabezpečení, pro jejich výši a výplatu, v evidenci pracujících, zpravidla na mzdových listech (§ 153 odst. 1 citované vyhlášky). Národní výbor jakožto organizace povinná ve výše uvedeném smyslu § 151 citované vyhlášky a zároveň jako orgán sociálního zabezpečení byl povinen vést evidenční list (§ 155 citované vyhlášky), do něho zapsat každý kalendářní rok mimo jiné hrubý výdělek.
32. Od 1. 10. 1988 se stal účinný nový zákon o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb. a zároveň i nový zákon o působnosti orgánů v sociálním zabezpečení č. 114/1988 Sb. Zákon č. 100/1988 Sb. upravoval povinnosti organizací při vedení evidence pro účely sociálního zabezpečení na stejném principu jako výše uvedený zákon č. 121/1975 Sb., tj. příslušná organizace byla povinna vést evidenční list a zaznamenávat do něho údaje podstatné pro stanovení budoucího nároku na dávku sociálního zabezpečení. Zákon č. 114/1988 Sb. v § 1 odst. 1 zachoval do 30. 8. 1990 strukturu orgánů sociálního zabezpečení. Účast na důchodovém pojištění výkonných umělců byla podrobně upravena § 61 – 63 prováděcí vyhlášky č. 149/1988 Sb., i dle této nové úpravy spolupůsobily při provádění zabezpečení hudebníků organizace oprávněné ke zprostředkování jejich činnosti. Tyto organizace měly sledovat činnost umělců a

poskytovat národnímu výboru, který rozhodoval o zabezpečení umělců, podklady a informace potřebné pro provádění zabezpečení (§ 63 odst. 2 zák. č. 149/1988 Sb.).

33. Novelou č. 100/1990 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 5. 1990, došlo ke změně zákona č. 100/1988 Sb. a byla zavedena nová kategorie účastníků na důchodovém pojištění v podobě osob samostatně výdělečně činných. Tato kategorie do sebe mimo jiné pojímala dřívější kategorii umělců.
34. Podle přechodných ustanovení ZDP účast osob samostatně výdělečně činných na pojištění podle tohoto zákona vzniká nejdříve od 1. ledna 1996; účast osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob na důchodovém zabezpečení před 1. lednem 1996 se posuzuje podle předpisů platných před tímto dnem (§ 103). Podle § 2 odst. 3 písm. d) zákona 100/1988 Sb., ve znění účinném do 30. 12. 1995, se za osoby samostatně výdělečně činné pro účely důchodového zabezpečení a nemocenského pojištění považují občané vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě zákona o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), pokud tuto činnost podle svého prohlášení vykonávají soustavně.
35. Z výše citované právní úpravy plyne, že v předmětném období 1. 1. 1988 - 30. 4. 1990 (z kalendářního roku 1990 se jedná pouze o první čtyři měsíce, neboť příjem ze samostatné výdělečné činnosti, jak byl zavedený novelou č. 100/1990 Sb. s účinností od 1. 5. 1990 není předmětem žaloby) bylo předkládání údajů pro evidenci důchodového pojištění povinností zákonem určené spolupůsobící organizace. Pokud taková spolupůsobící organizace příslušné údaje nepředložila, případně její právní nástupce takovými údaji nedisponuje a předložit je tudíž pro účely stanovení výměry starobního důchodu nemůže, jedná se o okolnost, která stanovení výměry starobního důchodu může ztížit, nemůže nicméně vyloučit, aby příjmy účastníka z umělecké činnosti byly prokázány jiným způsobem. Podkladem pro rozhodnutí podle § 50 zákona č. 500/2014 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř.“) totiž mohou být všechny druhy informací, údajů a skutečností, které mohou přispět ke zjištění stavu věci.
36. V této souvislosti krajský soud dále připomíná, že správní orgán je ve správním řízení povinen zjistit skutkový stav, o kterém nejsou důvodné pochybnosti a na základě takto zjištěného skutkového stavu ve věci rozhodnout (nebo jiným způsobem řízení ukončit). Vzhledem k tomu, že ZDP obsahuje pouze dílčí úpravu dokazování (§ 84 a § 85), použije se pro dokazování subsidiárně správní řád. Z ustálené judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2005, č. j. 1 Afs 63/2004-66; rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na nssoud.cz) přitom plyne, že ke správnímu a úplnému zjištění skutkového stavu správní orgán shromažďuje důkazy, které pak hodnotí podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy ve vzájemné souvislosti. Hodnocení důkazů je myšlenková činnost správního orgánu, kterou je provedeným důkazům přisuzována hodnota závažnosti pro rozhodnutí, hodnota zákonnosti a hodnota pravdivosti. Při posuzování závažnosti (relevance) správní orgán určuje, jaký význam mají jednotlivé důkazy pro jeho rozhodnutí a zda je lze v dané situaci použít. Obstarání pokladů pro vydání rozhodnutí je přitom povinností správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.7.2012, č. j. 6 Ads 61/2012-15).
37. Správní orgán přitom může přistoupit k hodnocení důkazů teprve po vyčerpání možnosti odstranit existující rozpory v důkazech. Jestliže se však rozpory odstranit

nepodaří, je nezbytné, aby správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí vyložil, v čem rozpor spočíval, co bylo učiněno pro jeho odstranění, proč se to nepodařilo a ke kterým důkazům se nakonec při svém hodnocení přichýlil a které důkazy odmítl a proč (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 2. 1997, č. j. 6 A 139/94, SJS 296/1998).

38. Krajský soud tedy shledal důvodnou žalobní námitku, že žalovaná nepostupovala správně, pokud potvrzení spolupůsobící organizace považovala za jediný způsob, jak prokázat výši příjmů žalobce z umělecké činnosti za období 1. 1. 1988 až 30. 4. 1990 (alternativně potvrzením Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 opatřené ověřením spolupůsobící organizace, jak žalovaná uvádí v dokumentu Umělci před 1. 5. 1990 - seznam spolupůsobících organizací ze dne 24. 10. 2003, ve znění opravy ze dne 11. 7. 2017).
39. Soud nejprve obecně k provedenímu dokazování uvádí, že podle ustálené judikatury totiž není možné, aby se žalobce pokoušel napravit v řízení soudním svoji liknavost během správního řízení a teprve v řízení před správními soudy navrhoval provedení nových důkazů namítaje, že skutkový stav nebyl ve správním řízení zjištěn dostatečně. Na druhou stranu však platí, že soud nemůže paušálně zamítnout návrhy na provedení nových důkazů v soudním řízení s odůvodněním, že nelze provádět důkazy, které účastník nenavrhoval ve správním řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2006, č. j. 1 As 42/2005-62, 1617/2008 Sb. NSS, rozsudek ze dne 3. 2. 2010, č. j. 1 Afs 103/2009-232). Soud dospěl k závěru, že žalobce svými návrhy na provedení dokazování podpořil svou argumentaci uvedenou již v řízení o přiznání starobního důchodu a rovněž jí doplnil některé již ve správním řízení uvedené důkazy. Spisová dokumentace totiž třeba obsahuje stanovisko k ověření umělecké činnosti žalobce ze dne 3. 5. 2017. Podle tohoto stanoviska žalobce doložil potvrzení finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 o příjmu z literární a umělecké činnosti ze dne 31. 1. 2017 na období od roku 1986 do 1992, které bylo opatřeno razítkem Nadace ČHF. Jak už krajský soud uvedl výše, označení osoby, která potvrzení opatřila razítkem je zřejmě překlepem a správně má být uvedeno *Nadace ČLF*. Soud tak dospěl k závěru, že žalobce již ve správním řízení doložil potvrzení svých příjmů od Nadace ČLF.
40. Soud dále provedl rekapitulaci skutečností zjištěných z jím provedeného dokazování. Z Potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 o příjmu z literární a umělecké činnosti ze dne 28. 5. 2018 plynou příjmy a výdaje za roky 1986 (příjmy 76 247 Kč, výdaje 15 249 Kč), 1987 (příjmy 64 620 Kč., výdaje 12 924 Kč), 1988 (příjmy 55 735 Kč, výdaje 11 195 Kč), 1989 (příjmy 82 177 Kč, výdaje 16 435 Kč) a 1990 (příjmy 43 326 Kč, výdaje 8 665 Kč). V potvrzení Nadace ČLF ze dne 27. 5. 2018 jsou pak za roky 1986 až 1989 uvedeny stejné příjmy a výdaje jako ve shora uvedeném potvrzení. Navíc obsahuje i započitatelné příjmy za rok 1986 (60 998 Kč), 1987 (51 696 Kč), 1988 (44 540 Kč) a 1989 (65 742 Kč). Za období od 1. 1. 1990 do 30. 4. 1990 pak činily příjmy 14 442 Kč, výdaje 2 888 a započitatelný příjem činil 11 554 Kč. Z rozhodnutí Národního výboru města Brna, odboru sociálních věcí, ze dne 23. 9. 1988 vyplývá, že dnem 1. 1. 1988 vznikla žalobci účast na dobrovolném důchodovém zabezpečení umělců, neboť Krajské kulturní středisko v Brně přihláškou ze dne 9. 9. 1988 potvrdilo žalobcovu uměleckou činnost. Podle přihlášky k dobrovolnému důchodovému zabezpečení umělců ze dne 23. 9. 1988 bylo oborem

umělecké činnosti žalobce hudebník - housle, žalobce byl zaměstnán v Čs. rozhlasu Brno a jeho hrubý příjem podrobený dani, snížený o skutečné režijní náklady činil za rok 1987 celkem 50 403 Kč. Ze seznamu spolupůsobících organizací pak plyne, že jednou ze spolupůsobících organizací je i Nadace ČLF. Z vyúčtování daně z příjmu za roky 1987 a 1988 vyhotovené Ochrannou organizací autorskou při Českém fondu výtvarného umění plyne, že honoráře a odečitatelné položky za toto období jsou shodná s příjmy a výdaji uvedenými v potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územní pracoviště pro Prahu 1 a v potvrzení Nadace ČLF. Z vyúčtování daně z příjmu za rok 1990 vyhotovené Ochrannou organizací autorskou při Českém fondu výtvarného umění plyne, že honoráře a odečitatelné položky jsou shodné s příjmy a výdaji uvedenými v potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územní pracoviště pro Prahu 1. Z přípisů žalobce na Obvodní finanční správu ze dne 19. 1. 1988 a ze dne 23. 1. 1998 plyne, že zasílá potvrzení z honorářových účtů (rok 1986) a přihlášku a přiznání výše příjmů (rok 1987).

41. Soud k věci uvádí, že úkolem žalované v dalším řízení bude posoudit, zda soudem provedené důkazy ve spojení s důkazy, který byly provedeny v řízení o přiznání starobního důchodu, nemohou prokázat příjmy žalobce z umělecké činnosti. Jak plyne ze shora provedené rekapitulace důkazního řízení, tak jednotlivé provedené důkazy shodně uvádí příjmy a výdaje žalobce za roky 1986 až 1989. V období roku 1990 se pak odlišují zřejmě z důvodu toho, že obsahují jinou část roku. Žalobce doložené vyúčtování daně z příjmu za roky 1987, 1988 a 1990 vyhotovené Ochrannou organizací autorskou při Českém fondu výtvarného umění pak poměrně podrobně obsahuje i další položky (např. základ pro výpočet daně, předpis daně z příjmu, zaplacená daň, nedoplatek na dani apod.).
42. Soud k věci rovněž uvádí, že nepovažovala-li žalovaná potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územní pracoviště pro Prahu 1 za dostatečný důkaz o výši příjmů žalobce z umělecké činnosti za předmětné období měla vysvětlit proč. Případnou nedostatečnost potvrzení, které výslovně uvádí příjmy a výdaje z literární a umělecké činnosti žalobce vyúčtované za předmětné roky, nelze považovat za řádně odůvodněnou, pokud žalovaný pouze obecně, aniž by nastínil své myšlenkové úvahy, uvede, že *„nelze dospět k závěru, že příjmy a výdaje zúčtované daňovými orgány jsou za daný kalendářní rok totožné s hrubým výdělkem ve smyslu § 11 zákona č. 100/1988 Sb.“* (pozn. krajského soudu: *správně má být § 12 předmětného zákona*). Stejně tak pokud žalovaná v napadeném rozhodnutí podpůrně argumentovala proti potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územní pracoviště pro Prahu 1 poukázáním na diskrepance mezi tímto potvrzením a potvrzením spolupůsobící organizace TIC Brno, měla se nejdříve pokusit tyto rozpory odstranit a teprve poté, když by tato její snaha nebyla úspěšná, přistoupit k hodnocení důkazů.
43. Krajský soud zároveň doplňuje, že samotné potvrzení Finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 o příjmu z literární a umělecké činnosti ze dne 31. 1. 2017 není součástí spisové dokumentace. Ve spisové dokumentaci nadto chybí osobní list důchodového pojištění účastníka řízení, které mělo být přílohou rozhodnutí o přiznání starobního důchodu. Doložená spisová dokumentace neobsahuje spisový přehled, jednotlivé dokumenty nejsou žádným způsobem číslovány ani logicky řazeny. Ne všechny části spisové dokumentace jsou opatřeny datem, kdy byly do „spisu“ založeny. „Spis“ tak není řádně žurnalizován.

V souvislosti s potvrzením finančního úřadu pro hlavní město Prahu, Územního pracoviště pro Prahu 1 o příjmu z literární a umělecké činnosti ze dne 31. 1. 2017, krajský soud dále, nad rámec žalobních bodů, uvádí, že žalovaný toto potvrzení žádným způsobem v napadeném rozhodnutí nezmiňuje. Lze tak dospět k závěru, že žalovaný žádným způsobem nezhodnotil význam tohoto potvrzení pro své rozhodnutí a zda ho lze v dané situaci použít.

44. Pokud jde o judikaturu citovanou žalobcem v souvislosti se zohledněním příjmů z umělecké činnosti při stanovení výše starobního důchodu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 1992, sp. zn. 3 Cao 287/92, R 48/1995 civ., rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007 č. j. 4 Ads 24/2006-173 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2005 č. j. 2 Ads 67/2003-78) není tato dle názoru krajského soudu v kontextu námitek žalobce pro projednávanou věc relevantní. První rozsudek se vyslovuje k nepominutelnosti výdělků z umělecké činnosti při přepočtu důchodů, což není předmětem nyní projednávané žaloby. Zbývající dva rozsudky se pak zabývají prokázáním účasti na důchodovém zabezpečení, kterou žalovaná v napadeném rozhodnutí nezpochybnila, ale nikoli prokázáním výše výdělků.
45. Krajský soud rovněž nepřisvědčil žalobní námitce, že žalovaná byla povinna dát žalobci možnost se před vydáním rozhodnutí ve věci vyjádřit k podkladům rozhodnutí. Tato povinnost, obsažená v § 36 odst. 3 s. ř., se totiž podle § 85a odst. 1 ZDP nevztahuje na řízení ve věcech důchodového pojištění. Podle ustálené judikatury by žalovaná byla povinna seznámit žalobce se svým právním názorem a umožnit mu se k němu vyjádřit pouze tehdy, pokud by pro něj bylo její rozhodnutí překvapivé (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2015, č. j. 5 Ads 138/2014-60). Vzhledem k tomu, že ze spisové dokumentace vyplývá (Odpověď na doplnění žádosti ze dne 26. 9. 2018), že žalobce byl opakovaně žalovanou informován o jejím trvání na potvrzení příjmů z umělecké činnosti nástupnickou organizací TIC Brno, nemohlo být pro žalobce prvostupňové rozhodnutí a ani napadené rozhodnutí v tomto ohledu překvapivé.
46. Krajský soud se zároveň blíže nezabýval žalobní námitku opožděného vydání napadeného rozhodnutí. Projednávaná žaloba směřuje proti rozhodnutí správního orgánu, nikoli proti nečinnosti správního orgánu. Nadto je podmínkou pro projednání žaloby proti nečinnosti bezvýsledné vyčerpání prostředků, které příslušný procesní předpis stanoví k ochraně účastníka proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 odst. 1 s. ř. s.). Ze spisové dokumentace a ani z tvrzení žalobce či jím navrhovaných důkazů nevyplývá, že by tato podmínka byla splněna.
47. Konečně krajský soud nepřisvědčil ani žalobní námitce, že žalovaná si z dokumentace předložené žalobcem vybrala několik dokumentů a uvedla, že nic dalšího není potřeba. Na jedné straně není možné účastníkovi řízení bránit v tom, aby ke své žádosti doložil podklady, které považuje za relevantní. Na druhé straně je na žalované, aby ze široké škály podkladů, které by mohla obstarat, vybrala a obstarala ty, které jí umožní (budou postačovat) zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností, za což nese zodpovědnost. Z formulace žalobní námítky, která je velmi obecná, nelze dovozovat, že by žalovaná bránila žalobci doložit podklady, které by mohly vést k rozhodnutí, jež by pro něj bylo výhodnější. Žalobce ani takové jednání žalované nijak nedoložil.

48. Krajský soud tedy uzavírá, že žalovaná ohledně příjmů žalobce z umělecké činnosti za období 1. 1. 1988 - 1. 4. 1990 zjistí skutkový stav bez důvodných pochybností. Za tím účelem se pokusí odstranit případné rozpory v důkazech, důkazy zhodnotí a bude mít při tom na paměti, že podkladem pro rozhodnutí mohou být všechny druhy informací, údajů a skutečností, které mohou přispět ke zjištění stavu věci. Žalovaná rovněž provede rekonstrukci spisové dokumentace, aby splňovala náležitosti správního spisu.

VIII. Závěr a náklady řízení

49. Z výše uvedených důvodů soud shledal napadené rozhodnutí žalované vadným z důvodů nedostatků právního posouzení věci, hodnocení důkazů a skutkových zjištění (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Proto soudu nezbylo než jej zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V novém řízení bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
50. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl tak, že přiznal právo na náhradu nákladů řízení žalobci v rozsahu nákladů vynaložených na právní zastoupení, a to ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud poukazuje úvodem na to, že lze přiznat náhradu nákladu pouze v nezbytném a účelně vynaloženém rozsahu. Krajský soud při určení výše náhrady odměny za právní zastoupení vycházel z toho, že zástupce žalobce učinil ve věci celkem 4 úkony právní služby (příprava a převzetí právního zastoupení, žaloba, replika, účast na jednání před soudem) po 3.100,- Kč za jeden úkon právní služby podle ustanovení § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a ustanovení § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu (vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném v rozhodné době). Dále právnímu zástupci žalobce náleží odměna ve výši jedné poloviny, a to za účast na vyhlášení rozhodnutí (§ 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu. Dále soud započítal náhradu hotových výdajů ve výši 300,- Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), tedy celkem 15 450,- Kč. K uvedenému soud přiznal částku připadající na DPH, tedy 21 % ze základu daně. Celkem tedy činí částka účelně vynaložených nákladů žalobce na své právní zastoupení částku 18 694, 5- Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit k rukám zástupce žalobce Mgr. Danielu Sekaninovi, za podmínek uvedených ve výroku II. tohoto rozsudku.
51. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

JUDr. Petr Polách, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
B. K.